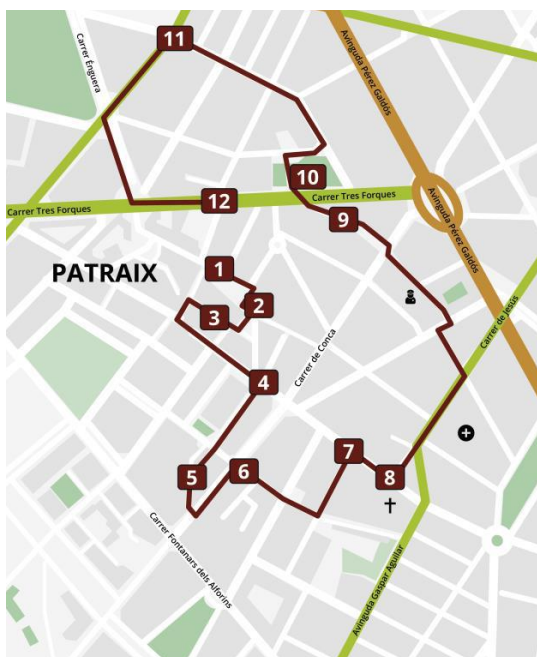

4. La séquia de Favara

La séquia de Favara és una de les huit séquies de la vega de València, regulades pel mil·lenari Tribunal de les Aigües i que repartixen l'aigua del riu Túria per a regar els camps de cultiu de la comarca de l'Horta.

Té el seu origen a Quart de Poblet i històricament regà gran part de les hortes que, abans de l'expansió urbana de la ciutat entre els anys 40 i 90 del segle XX, existien al sud de la població, en els barris de Patraix, Jesús, Malilla i Russafa.

Actualment, continua subministrant aigua als camps de cultiu situats en la Torre, Alfafar, Benetússer, Massanassa, Catarroja i Albal.

La seua existència es documenta des d'època islàmica i el topònim originari, fawwāra, és d'origen bereber. La seua presència és una de les possibles raons de l'aparició del primitiu nucli de Patraix com a alqueria.

Tenint en compte la seua magnitud i el gran volum que canalitza, serví des de l'època medieval no sols per al reg de les hortes, sinó també per al manteniment d'històrics horts com el de Pontons (punt 10 del recorregut), per a accionar molins hidràulics (destaca el desaparegut Molí de les Nou Moles, que dona nom a un barri de la ciutat) i, a partir del segle XIX, per a subministrar aigua a les fàbriques que anaren implantant-se en l'entorn de Patraix, entre les quals sobreix la fàbrica de Battifora (punt 5 del recorregut).

La séquia de Favara entrava en Patraix a través de l'actual carrer del Mestre Bellver (antic camí de Torrent), girava a través de l'hort de Pontons i discorria per darrere del palau dels Barons de Patraix i l'església parroquial.

L'actual carrer de Fra Mateu coincidix exactament amb el recorregut de la séquia, que creuava a cel obert tot el barri fins als anys 60 i 70 del segle XX, moment que es cobrí en la major part del seu recorregut.

Esta obra s'executà per dos motius: la seguretat dels veïns (es pretenia evitar la caiguda de persones al seu llit, on no eren infreqüents els ofegaments) i la recent degradació de les seues aigües (en les quals, fins a principis del segle XX, es podia fins i tot pescar) causa per connectar-hi col·lectors d'aigües residuals.

Des d'este punt, el traçat de la séquia discorre per darrere de la fàbrica de Battifora i regava les hortes existents al sud de Patraix, fins a temps molt recents. El seu recorregut continua al sud del nou llit del riu Túria, el qual creua subterràniament.

Un dels dos forns històrics de Patraix se situava al costat de la séquia de Favara, al carrer Convent de Jesús: el castís forn del pont, en referència al pont sobre la séquia de Favara que existia al principi del carrer (hui, Forn Company).

En el mateix carrer va existir un altre forn, el forn de la Sinyorica, al qual cal sumar el forn del tio Paco, situat al carrer del Gurugú, al qual acudien els veïns de la part alta de la plaça.

La séquia formava dos tolls al llarg del seu pas per Patraix: el primer prop del carrer Cor de Jesús, on va existir una fàbrica de xapes; i el segon al carrer Fra Mateu, prop del forn del pont. Segons la tradició, en acabar la guerra, tots aquells interessats a fer desaparéixer les seues armes per a no ser inculpats, els van tirar a aquest últim.

Del passat industrial de Patraix, accionat pel vapor generat a partir de les aigües de la séquia de Favara, destaquen dues ximeneres de base rectangular i fust ortogonal de rajola cuita, que es conserven al carrer Fra Mateu, com a resta d'un antic edifici industrial construït en la dècada 1920-1930. Van ser declarades Bé de Rellevància Local en 2015.

Informació general

Panell: encreuament del carrer de Fra Mateu amb el carrer del Beat Nicolau Factor.

Accessibilitat

Accés: carrer accessible mitjançant una vorera amb rebaix.

Aparcament: plaça PMR pròxima al carrer del Beat Nicolau Factor amb el de Fra Mateu.